

Jaarverslag 2022 Een Zinvol jaar

Inhoud

Vooraf.....	4
Wie we zijn en wat we doen	5
Waarvoor we ons inzetten	5
Hoe we ons inzetten.....	5
Onze vijf kerntaken:	5
De Vonk als organisatie voor Maatschappelijk Activeringswerk	6
De Vonk als kenniscentrum.....	6
De Vonk als ketenpartner	6
De Vonk als projectorganisatie	6
Samenwerking met ContourdeTwern.....	7
Personele invulling	7
Wat De Vonk heeft gedaan in 2022	8
Armoedetrainingen	8
Armoede onder de Loep	8
E-learning voor financiële zorgverleners	9
Sport en Geldzorgen.....	9
Training voor Voedselbanken	9
Tilburgs Ondersteuningsfonds (TOF)	10
Hoge energierekening (HER)	10
Tandzorg op Maat (ToM)	11
SchuldenVrijMaatjes	12
Bijzonderheden in 2022	12
SVM in getallen 31-12- 2022:.....	13
Werkwijze	15
Selectie en werving	15
Deskundigheidsbevordering	16
Deskundigheidsbewaking.....	16
Samenwerking.....	16
Uitvoering.....	17
Stuurgroep.....	17
Leergeld Nederland en andere Leergeldstichtingen.....	17
Op verzoek van Leergeld Tilburg hebben we een onderzoek uitgevoerd onder gezinnen om te weten waardoor het komt dat zoveel kinderen afhaken bij of zelfs niet beginnen aan bij de toegewezen zwemlessen. De uitkomsten waren van allerlei persoonlijke en procedurele aard. Daarmee kan Leergeld haar beleid en communicatie aanpassen,	18
Armoede-ambassadeurschap	18
Platform Sociale Zekerheid	18

'T Elftal tegen Armoede Tilburg	18
Beddenactie.....	18
Landelijke en lokale netwerken	18
Vraagbaak en gesprekspartner	19
Onderwijs	19
Diaconale ondersteuning en zingeving	19
Actioma	20
Potje van Goed Vertrouwen.....	20
Coaching.....	20
Zingevingstraject	20
Financiën	21

Vooraf

We experimenteren deze keer met een beknopter jaarverslag dan voorheen. We hopen jou als lezer zo te laten voelen wat doen en te laten zien dat daar vaart in zit. Als je meer wilt weten, lichten we graag een en ander toe. Zoek ons dan op.

Het jaar 2022 stond in het teken van **zingeving**, naast onze gebruikelijke focus op **armoede en sociale uitsluiting**. Tot nu toe zat dat impliciet in ons werk. We zijn immers een maatschappelijke activeringsorganisatie die zowel vrijwilligers als professionals actief wil maken en houden. Zo groeien we met elkaar toe naar een samenleving waarin iedereen een waardige plek heeft en gezien wordt (als dat gewenst is). Zingeving is voor ons een smaakmaker is die in ons hele werk te proeven is.

Wát we doen en waartoe is in dit jaarverslag te lezen.

Een Zinvol jaar

Karin van Leeuwen

Bettine Arink

Marja Wittenbols

Tilburg, februari 2023

Wie we zijn en wat we doen

Als je ons al kent, kun je dit hoofdstuk overslaan.

Waarvoor we ons inzetten

We werken aan een samenleving waarin mensen in waardigheid en verbondenheid met anderen een leven kunnen leiden dat zij als zinvol ervaren. Dat doen we vooral op het gebied van armoede en sociale uitsluiting en zingeving.

Hoe we ons inzetten

Het gaat bij De Vonk om het vinden, inspireren, binden en toerusten van vrijwilligers en beroepskrachten die op willen komen voor kwetsbare mensen. We activeren mensen die geïnteresseerd zijn in de problematiek van sociale rechtvaardigheid, maatschappelijke uitsluiting en armoedebestrijding, om zich in te zetten voor mensen die in de knel gekomen zijn. De ambitie van De Vonk is dat het daarbij zowel gaat om de ondersteuning van deze individuele personen als om het bewust worden en het tegen het licht houden van maatschappelijke structuren die sociale uitsluiting, armoede en onrecht in de hand werken.

Onze vijf kerntaken:

De Vonk als organisatie voor Maatschappelijk Activeringswerk

De Vonk biedt degenen die zich maatschappelijk in willen zetten voor een meer sociale en rechtvaardige samenleving de helpende hand. Vanuit haar eigen inspiratie en woorden ondersteunt De Vonk vrijwilligers en beroepskrachten om in het engagement met kwetsbare mensen zingeving te 'ont-dekken'.

Steeds is de Sociale Leer een leidraad:

- **menselijke waardigheid:** De menselijke waardigheid is intrinsiek. Dat betekent dat je recht op respect en bescherming niet afhangt van bijvoorbeeld wetten van de overheid
- **bonum commune:** streven naar goed samenleven, het goede voor de samenleving
- **solidariteit:** wie wat sterker is verbindt zich aan wie minder sterk is en samen trekken ze met elkaar op
- **subsidiariteit:** de regie ligt zo dicht mogelijk bij de belanghebbende

De Vonk is één van de vijf organisaties voor katholiek maatschappelijk activeringswerk in Nederland. Deze instellingen zitten verspreid door het land. Zij zijn met elkaar verbonden in de koepelorganisatie Actioma. Het katholieke sociale denken is de inspiratiebron. Natuurlijk werken we mét en vóór mensen met allerlei andere inspiratiebronnen en blijven we ook van hen leren.

De Vonk als kenniscentrum

Door de jaren heen heeft De Vonk expertise opgebouwd, brede kennis verzameld en vaardigheden opgedaan op de terreinen armoede, sociale uitsluiting en zingeving in (vrijwilligers)werk. Kennis die door gericht onderzoek actueel gehouden wordt. Speciale aandacht heeft het thema armoede en de effecten daarvan op kinderen.

De Vonk als ketenpartner

De Vonk is een intermediair tussen beroepskrachten en vrijwilligers en activeert hen door middel van een grote diversiteit aan projecten met een algemeen maatschappelijk belang. Betrokkenheid, lef en mildheid zijn hierbij kernbegrippen.

De Vonk werkt samen met partnerinstellingen met diverse achtergronden en levensvisies. Ze is bewust onafhankelijk en heeft daardoor bijzondere positie als bruggenbouwer in ketens van samenwerking.

De Vonk als projectorganisatie

De dienstverlening van De Vonk vindt grotendeels plaats op projectbasis. De projecten worden deels in opdracht uitgevoerd, deels worden projecten vanwege het intrinsieke belang van het project op eigen initiatief van De Vonk in gang gezet, meestal na verontrustende berichten uit de samenleving. De projecten en dienstverlening kennen een heldere structuur, goed omschreven doel- en profijtgroepen, tijdsfasering en financiële verantwoording. De vooraf afgesproken tijdsfasering spreekt met name vrijwilligers aan die zich tijdelijk willen verbinden.

Samenwerking met ContourdeTwern

Sinds 1 januari 2019 is De Vonk formeel een onderdeel van de welzijnsorganisatie ContourdeTwern. Zij voert een eigen regie en moet haar eigen middelen verwerven.

Personele invulling

De medewerkers met hun voornaamste werkzaamheden zijn:

Karin van Leeuwen:	Secretariaat Organisatie Tandzorg op Maat Uitvoering Dekkersfonds
Bettine Arink	Aanvragen Tilburg OndersteuningsFonds , met name de Hoge Energie Rekening (HER) Trainingen, o.a. Armoede onder de Loep Train-de-trainer Armoede onder de Loep Wie ben ik nog? De Vertellers SchuldenVrijMaatje project Advies Sociale alliantie Organisatie en communicatie Zingeving
Judith Smets	Onderzoek op aanvraag Teamondersteuning
Marja Wittenbols	Trainingen, o.a. Armoede onder de Loep Het Goede gesprek (KBO) , Trainer Leergeld Nederland Werkplaats Armoede ContourdeTwern SchuldenVrijMaatje project Tilburgs Ondersteuningsfonds Uitvoering Dekkersfonds Diaconie en zingeving Platform Sociale Zekerheid Tilburg Advies en coaching

We kunnen dit werk niet doen zonder de tomeloze inzet en medewerking van onze vrijwillige SchuldenVrijMaatjes, onze trainers voor Armoede onder de Loep, onze trainers voor Leergeld en de vrijwilligers die ons ondersteunen en scherp houden. Om op koers te blijven laten de werkers zich inspireren en adviseren door twee groepen mensen:

- Klankbordgroep De Vonk
- Stuurgroep SchuldenVrijMaatje

Wat De Vonk heeft gedaan in 2022

Armoedetrainingen

Leven met weinig geld kan de menselijke waardigheid flink onder druk zetten. Vanuit onze overtuiging dat ieder een taak heeft in het bewaken en herstellen van die waardigheid van mensen, ongeacht het wel of niet bestaan van een persoonlijke band kiest De Vonk er dagelijks voor de mechanismes die die druk veroorzaken zichtbaar te maken. De processen van sociale, politieke en systemische keuzes en wetmatigheden én de interne factoren van een individuele persoon kunnen

Citaat van deelnemer van de training:

“ Ik dacht dat ik oog voor armoede had met al mijn werkervaring, maar nu kijk ik met andere ogen. Na deze training snap ik beter dat de beleving van armoede door mijn klanten bepalend is voor hoe ik communiceer. Met snappen bedoel ik trouwens niet snappen met mijn verstand: ik voel het beter aan. “

door die inzichten positief bijgestuurd worden. Daarom doen we onderzoek, praten veel met mensen in armoede, geven we trainingen, leren we trainers trainen en nemen we deel aan netwerken. Een overzicht volgt hier.

Armoede onder de Loep

De training Armoede onder de Loep is een aanbod voor deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers en professionals om te leren wat armoede en schulden met mensen doen en welke hulp effectief is. De training wordt jaarlijks geactualiseerd en wordt zowel fysiek als online gegeven.

We hebben trainingen gegeven aan raadsleden, beleidsmedewerkers van een gemeente, vrijwilligers van een Quiet-community, leerkrachten in basisonderwijs en voortgezet onderwijs en aan coördinatoren van een grote vrijwilligersorganisatie. We hebben 31 door ons gecertificeerde trainers in het land die lokaal trainingen verzorgen. Zij worden jaarlijks gehercertificeerd.

E-learning voor financiële zorgverleners

In opdracht van de [NBBi](#) ontwikkelde De Vonk de e-learning Financiële Zelfredzaamheid. Er hebben tot nu 136 bewindvoerders en budgetbeheerders deelgenomen aan deze training.

Hierin leren de deelnemers beter te communiceren met hun klanten, doordat ze meer inzicht hebben in het leven en hun beleving van armoede.

Citaat deelnemer e-learning Financiële Zelfredzaamheid:

“Ik herkende mezelf in de voorbeelden van het benaderen van klanten en dacht: Oei, ik gebruik altijd de bril van 'wij zijn allemaal hetzelfde', omdat ik dat eerlijk vond. Nu weet ik dat hier dus ook nadelen aan kleven.”

Sport en Geldzorgen

Vanuit de gemeente Vught kwam de vraag hoe de sportverenigingen beter ondersteund konden worden in het signaleren van armoede. We bespraken dit met ervaringskenners, sportclubs en armoede professionals. Er bleek behoefte te zijn aan een gesprekskaartje voor de sportclubs als hulpmiddel om het probleem aan te kaarten. Daar kon het niet bij blijven: De drempel voor het "lastige gesprek" over geld is hoog. We zullen daarom de armoede-sensitiviteit stimuleren, ook op plekken zoals sportclubs.

Dankzij het Sociaal-Cultureel Fonds Noord-Brabant is een verkenning uitgevoerd in hoe sportverenigingen en –clubs ondersteund kunnen worden om armoede-sensitief te worden. De volgende stappen zijn genomen:

1. Gesprekken met ervaringskenners, beleidsmedewerkers en (buurt)sportcoaches
2. Literatuuronderzoek om recente relevante inzichten te verkennen
3. Werving van deelnemende gemeenten, onder andere met deze [project toelichting](#).
4. Ontwikkeling van een [vragenlijst om de armoede-sensitiviteit te verkennen](#)
5. Samenwerking met studenten van Fontys Hogeschool en ervaringskenners om te verkennen hoe sportclubs de toeleiding naar de jeugd- en volwassenen fondsen voor sportdeelname kunnen versoepelen.

Hierdoor kan begin 2023 een handreiking voor inschrijving bij de sportvereniging/ -club worden geïntroduceerd. Clubs kunnen hiermee direct bij de start van een nieuw lid aandacht besteden aan solidariteit en geldzorgen. Hierbij werd samengewerkt met studenten van Fontys Hogeschool en ervaringskenners. Een grote sponsor van het voetbal, heeft interesse getoond om deze handreiking te verspreiden onder de voetbalclubs in Nederland vanuit hun project [Niemand Buitenspel](#). Het is een prachtig project om aan te werken. Waartoe doen we dit? De waardigheid van jonge en volwassensporters kan stevig onder druk gezet worden als ze in het openbaar worden aangesproken op het niet betalen van contributie, of meedoen in de vervoerspool. Daardoor haken sporters af. Dat is jammer, omdat juist sport mensen van verschillende achtergronden kan verbinden.

Training voor Voedselbanken

Een grote Voedselbank met meerdere vestigingen heeft ons gevraagd een training te geven over integriteit. We stonden voor vijf verschillende locaties stil bij de visie op armoede, omgaan met klanten, voedsel, donateurs en elkaar.

Tilburgs Ondersteuningsfonds (TOF)

Dit is een Tilburgs fonds, met geld van de gemeente, waarvan de uitvoering bij maatschappelijke partners ligt. De Vonk vervult het voorzitterschap van de tweewekelijkse toetsingscommissiebijeenkomsten en helpt (tijdelijk) mee de aanvragen te behandelen. Het fonds biedt hulp aan mensen die aantoonbaar in nood verkeren, maar buiten de bestaande regelingen vallen, een grote inkomensterugval hebben gehad of die onkosten moeten maken, waarvoor ze niet hebben kunnen reserveren en waarvoor een lening niet mogelijk is.

Vraag vanuit het maatschappelijk werk:

Deze mevrouw had haar budget altijd net rond en leefde heel zuinig. Door de gestegen kosten en haar gedaalde inkomen, omdat ze nu een ziekte-uitkering heeft, lukt het haar niet de eigen bijdrage voor haar medicatie te betalen. Ze kan deze niet ophalen bij de apotheek.

Waarom doen we dit werk? Is dat maatschappelijk activeringswerk? Niet direct, maar we halen hiermee veel informatie op over hoe mensen zich proberen staande te houden in deze omstandigheden. We zien hoe de systemen werken, hoe media erover berichten en welke invloed dat heeft op het dagelijks leven. We horen van mensen hoe het met hun gevoel van waardigheid zit, in deze afhankelijke positie. Die kennis gebruiken we weer in ons activeringswerk.

Hoge energierekening (HER)

De enorme stijging van de energiekosten deed veel mensen flink schrikken, maar mensen met weinig geld zagen soms dat ze een derde van hun inkomen eraan kwijt waren. En dan moesten ze nog de andere vaste lasten betalen, eten en zich kleden. Daarom heeft de gemeente Tilburg een compensatieregeling geïnstalleerd bij het TOF, naast de landelijke regelingen, voor mensen die overal buiten de boot vallen. Dit was een staaltje efficiënt en effectief organiseren. Vanwege een groot personeelstekort bij de gemeente en in de hulpverlening heeft De Vonk aangeboden voor een jaar een deel van de intakes te doen.

Ook hier stelden we ons de vraag of we dit wel moeten doen. Hoewel we een derdelijns organisatie zijn, maakten we deze uitstap om weer informatie uit eerste hand te krijgen over hoe armoede beleefd wordt en welke mogelijkheden en drempels mensen ervaren. Een betaalde snuffelstage dus.

In totaal hebben we vanuit De Vonk met 130 aanvragers contact opgenomen. De budgetplaatjes van werkenden, AOW-ers en arbeid gerelateerde uitkeringsgerechtigden en studenten werden in de vele gesprekken, telefoontjes en huisbezoeken helder. Dit zijn juist groepen die veelal bij gemeenten niet in beeld zijn. De enorme variatie in geldkeuzes was ons bekend en kwam wederom naar voren.

Aanvrager Hoge Energierekening:

“We hebben onze aanvraag ingetrokken, want na een gesprek met Bettine, waarin we ons noodzakelijke budget doornamen, bleken we € 700 per maand te hebben om aan boodschappen te besteden met zijn tweeën. Dat hadden we niet verwacht. We hebben budgetadvies gevraagd bij Bureau Schuldhulpverlening. Leuk is het niet maar rondkomen lukt nu wel.”

Opvallend veel vragen waren afkomstig van (buitenlandse) studenten, die door hun decanen op de Universiteit van Tilburg via email werden gewezen op dit noodfonds. Blijkbaar is dit een prima communicatiekanaal om studenten te bereiken.

De discussie rond de situatie van studenten leidde ertoe dat ook studenten met zelfstandige woonruimte de gemeentelijke energietoeslag konden gaan aanvragen. Maar dat geeft geen verlichting voor de studenten in studentenhuizen. Van deze groep wordt verwacht dat zij maximaal lenen indien zij door de hoge energierekeningen in de knel komen. Dit is moeilijk te verteren.

Door een brede blik op de persoonlijke situatie van de aanvragers hebben we informatie kunnen geven over de wijkcentra die Tilburg rijk is. Andere geboden ondersteuning waren o.a.: bemiddeling met de Belastingdienst t.b.v. een gedupeerde van de toeslagenaffaire, meezoeken naar de aanvraag OV reisproduct voor buitenlandse student en meedenken met regelen financieel beheer van ouderen.

Er was en is onzekerheid en veel aanvragen werden gedaan om geen kansen te laten liggen. Geruststelling en informeren met het oog op het prijsplafond en andere maatregelen helpen mensen te kalmeren.

Aanvrager Hoge Energierekening:

“Als iedereen blijft zwijgen over geldzorgen, kan het nooit goed aangepakt worden. Daarom heb ik meegewerkt aan een uitzending van Nieuwsuur. Ook werkenden met een eigen huis zitten met geldzorgen. En vooral alleenstaanden, je staat er alleen voor.

Dat was wel spannend, maar gelukkig heeft De Vonk me daar goed op voorbereid.”

Via de volgende link kun je het terugzien:

[Vanavond op tv: Zo verliep Prinsjesdag 2022 \(nos.nl\)](#)

Tandzorg op Maat (ToM)

Dit is een project waarbij tandartsen en een parodontoloog een andere werkwijze gaan hanteren voor onderverzekerde (dakloze) mensen met schulden. Drie tandartsen beoordelen als vrijwilliger aanvragen voor mondzorg die gedaan zijn bij het Tilburgs Ondersteuningsfonds (TOF), aan de hand van een aantal criteria. Er wordt gekeken of de voorgestelde behandeling door de eigen tandarts past bij de leefstijl en verzekeraarbaarheid in de toekomst. Er wordt gekeken naar een goedkoop-adequate oplossing, die ook op de langere termijn resultaten heeft. Daarnaast worden de hulpverleners van deze mensen gewezen op de mogelijkheden om hun cliënt te begeleiden in de aandacht voor hun mondzorg en gang naar de tandarts. De Vonk heeft de ToM-tandartsen getraind en begeleid tijdens het proces van deze second-opinion. In 2022 hebben we met Dokters van de Wereld en Quiet Tilburg een nog betere afstemming gemaakt met mensen die hulp nodig hebben.

Vraag vanuit de maatschappelijke opvang:

Onze bewoner heeft veel stappen gemaakt en kan na een tijd leven op straat naar een huis en een baan. Zijn diploma's zijn nog geldig en de economie zit om vakkensen zoals hij te springen. Zonder voortanden zal hij echter moeilijk een baan vinden. Geld voor de tandartsbehandeling heeft hij niet. Hij schaamt zich rot.

SchuldenVrijMaatjes

Bijzonderheden in 2022

Een jaar van zoeken, zingeving, vieren en afscheid.

We gingen op zoek naar een nieuw evenwicht na de coronaperiode. We hadden inmiddels meerdere vormen gevonden om efficiënt, maar toch betrokken in contact met elkaar te blijven als organisatie, SchuldenVrijMaatjes en deelnemers. Door een combinatie van huisbezoeken, Whatsapp en telefoneren, alles op maat en naar de behoefte van dat moment, hebben er waardevolle en helende processen plaatsgevonden. We zijn er handig in geworden en hebben dat erin gehouden.

Zoeken moesten we ook omdat de energieprijzen en kosten in levensonderhoud gigantisch stegen en de inkomsten vaak gelijk bleven of zelfs door verlies van werk verminderden. Een budget op orde houden, werd iets waar magische krachten voor nodig leken. Het is echter wel nodig om in de schuldenregeling te mogen blijven. Het gebruik maken van compenserende voorzieningen bleek niet altijd eenvoudig. Onze maatjes bleken voor geen kleintje vervaard en zochten naar oplossingen.

Deelnemer na afronding van het schuldentraject:

“Ik adem weer vanzelf, vroeger stakte mijn adem”.

We vierden ons 10 jarig bestaan met een klein feestje in een groene tuin, waar we elkaar spraken en toespraken. Natuurlijk vonden we dat we als project eigenlijk overbodig zouden moeten zijn, omdat we nog steeds geloven dat de systeemwereld zo zou moeten zijn ingericht dat mensen met schulden zelf hun weg moeten kunnen vinden. Tegelijkertijd waren we trots dat we, nu dat nu eenmaal niet zo is, onze bijdrage kunnen leveren.

Er waren ook woorden van dankbaarheid dat onze deelnemers, mensen met schulden, zich zo open durven stellen en inkijkjes geven in hun leven, waardoor onze inzet wordt ervaren als een mogelijkheid tot zingeving van ons eigen leven. Veel van onze maatjes melden zich namelijk aan vanuit een diepgevoelde behoefte zich te verbinden aan mensen voor wie het leven moeilijk is. Dat doen ze niet omdat zij het zelf gemakkelijk hebben of alles weten, maar vanuit verlangen om een bijdrage te leveren aan een solidaire samenleving. Daar willen ze hun tijd in steken, al gaat dit vrijwilligerswerk soms onder hun huid zitten. De maatjes delen hun verhalen en steunen elkaar in het zoeken naar een passende werkwijze. Ook dat vierden we.

We verwelkomden nieuwe maatjes die er veel zin in hebben. Inmiddels zal duidelijk zijn dat het gaat om ‘zin’ met een kleine letter en met een hoofdletter. De Vonk heeft dat deel van haar DNA in 2022 verdiept en nog meer in haar werk verweven als zout dat smaak geeft aan haar projecten.

Helaas moesten we afscheid nemen van enkele SchuldenVrijMaatjes, omdat zij andere bezigheden kregen of iets anders wilden gaan doen. We zijn hen dankbaar voor hun inzet en weten dat de ervaringen die ze bij ons op deden, in de rest van hun leven zullen mee- en uitdragen. Ze blijven ambassadeurs van het genuanceerde verhaal over mensen met schulden en zullen zo de stigma’s wat verkleinen.

We verloren ook twee zeer gewaardeerde SchuldenVrijMaatjes, Theo van Eekelen en Henk de Groot, omdat ze na een ziekbed overleden. We missen hen om wie ze waren en ons verrijkten met hun kleurige karakters.

Deelnemer bij kennismaking:

“Ik heb iemand nodig tegen wie ik aan kan praten. Mijn kinderen, die de deur uit zijn, wil ik niet belasten met mijn zorgen. Zij moeten hun eigen leven leiden. Als er iemand een tijdje met mij mee kijkt, gaat het me vast zelf lukken.

SVM in getallen 31-12- 2022:

Aanvragen	2022	2021	2019 (vóór corona)
Aanvragen door Schuldhelpverlening	20	16	25
Aanvragen door anderen	2	4	4
Koppelingen			
Nieuw	13	13	23
Positief afgerond	21	2	11
Negatief afgerond *	1	3	5
Nog niet gekoppeld	7	3	3
Koppeling niet gewenst	7	4	4
Lopend 31-12	20	25	31

*dit zijn mensen die we na enkele weken of maanden op geen enkele manier meer konden bereiken, die van een maatje toch meer verwachtten dan waargemaakt kon worden of die door gelukkige omstandigheden plots van hun schulden af waren.

Deelnemer die na aanmelding toch geen koppeling aan een SchuldenVrijMaatje wil:

“Ik kan het er gewoon niet bij hebben, weer een afspraak, weer praten over mijn budget. Lief dat jullie dit willen doen, maar ik ga jullie teleurstellen en daar schaam ik me dan weer voor.”

Aantal afgeronde koppelingen In aantal maanden	2022	2021	2019 (vóór corona)
Minder dan 6 maanden	2	1	2
7-12	8	9	4
13-24	8	12	8
Meer dan 24	4	3	2
	22	25	16

Deelnemer over wat de koppeling met zijn maatje hem heeft opgeleverd:

‘Scherven kun je lijmen, een gebroken ziel niet. Die kun je wel zalven, waardoor het leven weer leefbaar wordt.’

	2022	2021	2020	2019
SchuldenVrijMaatjes totaal 31-12	41	40	36	37
SchuldenVrijMaatjes gekoppeld *	19	23	26	26
SchuldenVrijMaatjes beschikbaar**	9	8	3	4
SchuldenVrijMaatjes op rust	7	9	7	6
SchuldenVrijMaatjes nieuw	15	11	4	7
SchuldenVrijMaatjes gestopt	11 waarvan 2 overleden	10	3	3
<ul style="list-style-type: none"> *Sommige maatjes hebben meerdere koppelingen **sommige maatjes hebben een koppeling en zijn beschikbaar voor een andere 				

Leeftijden SchuldenVrijMaatjes
Betrokkenheid bij het project
Aantal maatjes dat zelf ervaring heeft met
problematische schulden

21-80 jaar
3 maanden -10 jaar

Werkwijze

Schuldhulpverlener bij aanmelding deelnemer:

“Ik gun deze meneer zo dat het goed gaat komen. Hij doet erg zijn best. Er zitten echter wat financiële veranderingen aan te komen waar hij zenuwachtig van gaat worden. Kan er iemand meekijken?”

- Deelnemers worden aangeboden door de front-office van Schuldhulpverlening (SVH), via een intakeformulier
- De coördinator gaat kennismaken, legt het project uit en maakt een inschatting of een maatje een toegevoegde waarde heeft en welk SchuldenVrijMaatje (SVM) dan kan worden ingezet
- Coördinator en potentieel SchuldenVrijMaatje gaan samen op bezoek bij de deelnemer om te kijken of een match mogelijk en gewenst is
- Deelnemers en SVM gaan aan de slag voor naar schatting een jaar
- De deelnemer en het maatje stemmen de verwachtingen af met de verwijzer
- SVM wordt begeleid tijdens dit traject door coördinator project
- Het maatje komt doorgaans op huisbezoek. Soms wordt in een wijkcentrum afgesproken wanneer een deelnemer op kamers woont en het maatje niet thuis kan ontvangen.

De maatjes van De Vonk begeleiden hun deelnemers op heel diverse wijzen, passend bij de persoon en situatie. Natuurlijk is het samen bewaken van het beschikbare budget een groot thema, maar er gebeurt meer. Dit varieert van het mee op orde houden van de administratie en het samen brieven lezen om zo niet meer bang voor de post te zijn, leren sollicitatiemails samen te stellen bij mensen zonder computervaardigheden en vrijwilligerswerk te zoeken voor mensen die uit verveling gaan shoppen op het internet, tot het op zoek gaan naar ‘triggers’ die kunnen leiden tot nieuwe schulden in de toekomst en zoeken naar oplossingen die te vermijden.

Onderweg komen de maatjes soms grote nieuwe problemen tegen die het zorgvuldig opgebouwde nieuwe evenwicht weer helemaal uit het lood slaan. Dan zijn zij hun deelnemer nabij, zonder altijd een oplossing te kunnen bieden. De deelnemer overeind houden is dan het hoogst haalbare. Er wordt in deze situaties gezocht naar passende en gewenste hulpverlening.

Selectie en werving

De Vonk zoekt in het totaal bestand van SVM's naar een variatie in achtergrond, leeftijd, inzetbaarheid en eigen ervaringen met schulden. Dat betekent dat we ook ruimte bieden aan mensen met een aantoonbare kwetsbaarheid om hen op een deskundige manier te kunnen inzetten onder begeleiding van De Vonk. Hiermee dragen we als organisatie bij aan het vergroten van maatschappelijke kennis over armoede en sociale uitsluiting en aan het verbreden van de solidariteit tussen mensen die zich in verschillende segmenten van de samenleving bevinden. Het vooruit helpen van onze deelnemers is een net zo belangrijk doel als de persoonlijke groei van onze maatjes. Wij zoeken maatjes via de vrijwilligersvacaturebank van het Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern. Mond tot mondreclame van SVM's bleek ook effectief.

Alle aspirantmaatjes hebben vooraf een kennismakingsgesprek met de coördinator. Zij volgen een vierdaagse training, waarvan een dagdeel wordt ingevuld door SHV. In de training zitten onder andere de volgende elementen:

- Kennis over de psychologie van armoede en schulden
- Oefenen gespreksvoering, dienstverlening, budgetteren
- Technische kant van schuldhulpverlening
- Sociale kaart van Tilburg en hoe schuldenland er uitziet
- Zelfreflectie

Pas na afronding van de training, het maken en behalen van een toets en het overleggen van een VOG kan een SVM worden ingezet.

Deskundigheidsbevordering

De maatjes

- Volgen driemaal per jaar een intervisiebijeenkomst.
- Krijgen regelmatig relevante artikelen en documentatie doorgestuurd.
- Hebben drie maal per jaar een bijscholingsbijeenkomst. Kunnen vrijblijvend gebruikmaken van het bijscholingsaanbod van de Thuisadministratie.

Deskundigheidsbewaking

Trainingen van 4 dagen	3 x
Nascholingsbijeenkomsten voor alle maatjes	3 x
Uitwisselingsbijeenkomsten voor alle maatjes	9 x

Samenwerking

SVM werkt met veel organisaties in de stad samen, meestal op casusniveau, bij signalering van trends op instellingsniveau.

Schuldhulpverlening

- Levert deelnemers aan in overleg
- Verzorgt een dagdeel van de training
- Is bij koppelingen altijd beschikbaar om vragen van maatjes te beantwoorden en advies te geven

Thuisadministratie

- Heeft zitting in de stuurgroep

Maatje dat ophoudt na enkele jaren actief te zijn geweest:

“Toen ik begon dacht ik veel wist van administratie en budgetteren. Inmiddels weet ik dat uit de schulden komen en met te weinig geld te moeten leven niet zozeer gaat over budgetteren, want daar waren mijn deelnemers een kei in.

Het gaat veel meer over volhouden en de moed niet verliezen. Soms lukte dat mijn deelnemer beter dan mijzelf. Ik heb geleerd wat veerkracht is. “

- Op casusniveau overleg indien nodig
- Stelt de trainingen voor haar vrijwilligers open voor SVM's
- Op casusniveau samenwerking met Budgetbeheer

Verdere samenwerking op casusniveau met IMW, Leergeld, Vincentiusvereniging, Voedselbank, Taalhuizen, MST, Feniks, ContourdeTwern, R-newt, enz.

Omdat De Vonk het Platform Sociale Zekerheid Tilburg voorziet zijn de lijnen in de stad kort en effectief.

Uitvoering

Het project werd weer uitgevoerd door Bettine Arink en Marja Wittenbols in de coördinatie en Karin van Leeuwen als administratief en facilitair ondersteuner.

Stuurgroep

De stuurgroep bestaat op 31-12-2022 uit:

- Nikki Idema, Diakonie Protestante Gemeente Tilburg Goirle e.o.
- Harrie Schuurin , Humanitas Thuisadministratie
- Maaike de Haardt, de Vincentiusvereniging Tilburg

Zij hebben tweemaal digitaal overleg gevoerd.

Leergeld Nederland en andere Leergeldstichtingen

De Vonk heeft aan de wieg gestaan van de eerste Leergeldstichting in Tilburg. Ze heeft ook jarenlang daar de coördinatie van uitgevoerd. Logisch dat die ervaring en haar expertise op het gebied van armoede en sociale uitsluiting de aanleiding is om de training van nieuwe en bestaande Leergeldorganisaties te ontwikkelen en actueel te houden. We hebben in 2022 aan zes stichtingen **Trainingen** gegeven. Er zijn nog zes andere trainers in het land.

Opvallend is hoe goed het lukt om de [Leergeldformule](#) ook na 26 jaar vast te houden, hoewel iedere plaats haar eigen uitvoeringsdetails heeft. We zijn blij dat de vele vrijwilligers willen leren oordeelloos aanvragen op te nemen. Het is immers nooit de schuld van het kind dat het gezin in armoede leeft (en ook maar zelden van de ouders).

Ook hier is zingeving een onderdeel van de training, verweven in alles. Waarom doe je dit werk? Wat is een gelijkwaardige dienstverleningsrelatie en waarom zouden we die willen? Welke dromen hebben we voor kinderen?

De vrijwilligers in het bestuur en in de uitvoering raken ervan overtuigd dat alleen pleisters plakken door de toekenningen niet voldoende is. Leergeld is pas echt Leergeld als de signalen die onderweg opgepikt worden, na analyse worden ingezet om knellende en vernederende systemen te veranderen.

Op verzoek van Leergeld Tilburg hebben we een onderzoek uitgevoerd onder gezinnen om te weten waardoor het komt dat zoveel kinderen afhaken bij of zelfs niet beginnen aan bij de toegewezen zwemlessen. De uitkomsten waren van allerlei persoonlijke en procedurele aard. Daarmee kan Leergeld haar beleid en communicatie aanpassen,

Armoede-ambassadeurschap

Dit zijn activiteiten waar we meestal geen speciaal projectengeld voor verwerven, maar waar we door giften toch tijd aan kunnen besteden. We wachten hierin niet op een opdracht, maar zetten zelf lijnen uit of sluiten bij bestaande netwerken aan.

Platform Sociale Zekerheid

De Vonk verzorgt het voorzitterschap van deze ontmoetingsplaats, waar ongeveer 65 organisaties en privépersonen met elkaar uitwisselen wat er speelt in de stad. Ook politiek en bestuur zijn vertegenwoordigd. In 2022 hebben we weer drie bijeenkomsten verzorgd. Het blijft een goede vindplaats voor signalen en partners om die samen op te pikken. Ieder zet zich in vanuit eigen deskundigheid. Zo werken we aan solidariteit en subsidiariteit.

Grote thema's waren de energie-armoede en de maatregelen om die te verzachten; de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de wijkteams via de Toegang Tilburg; menstruatiearmoede en maatregelen daartegen; het tekort aan goede interculturele hulpverlening.

'T Elftal tegen Armoede Tilburg

Wij verzorgen het voorzitterschap van 'T Elftal en de kerngroep. Deze denktank komt normaal maandelijks bij elkaar, maar dat was dit jaar door omstandigheden minder. We hebben elkaar vooral bijgepraat over wat er speelt in de stad en staan te popelen om 'na corona' weer activiteiten te ontwikkelen.

Beddenactie

Bij deze actie, ons initiatief, gedragen door 'T Elftal en uitgevoerd door ContourdeTwern krijgen kinderen een bed. Wij beoordelen de aanvragen.

Ook in een rijk land als Nederland bestaat armoede: te weinig geld om de huur en energie te betalen, veel schulden, niet voldoende gezond eten. Als dat van gezinnen de dagelijkse zorgen zijn is er vaak ook niet genoeg geld om een bed met warme dekens te kopen.

Er worden complete bedden geleverd, opgemaakt en wel, plus extra lakens en slopen, zodat er gewassen kan worden. De eventuele oude bedden of matrassen worden afgevoerd. In dit jaar is het project zo goed als afgerond. Er is veel geleerd via dit project over mechanismes van schaamte waardoor hulpverlening vaak een incompleet beeld heeft van de tekorten in een gezin. Investeren in een open sfeer in het contact en doorvragen helpt om te komen tot effectieve(re) hulpverlening.

Landelijke en lokale netwerken

In de Sociale Alliantie werkt De Vonk samen om sociale onrechtvaardigheid te bestrijden. De sociale alliantie is een initiatief van de vakbeweging, de kerken, de humanisten en uitkeringsgerechtigden.

Het samenwerkingsverband begon in 2000 en is doorgroeid naar een netwerkorganisatie waaraan [ruim vijftig landelijke, regionale en plaatselijke organisaties en groepen deelnemen](#).

We nemen ook deel aan de **Alliantie tegen Kinderarmoede**.

De Vonk heeft bijgedragen aan de handreikingen "[Omgaan met armoede](#)" vanuit de Hogescholen van Rotterdam en Groningen (in opdracht van Divosa). Deze handreikingen nemen we mee naar themabijeenkomsten en inspiratiesessies op scholen. In het begin van 2023 komt een versie uit voor het Middelbaar Beroeps Onderwijs.

Onze inzet tegen kinderarmoede kreeg vorm in het introduceren en begeleiden van het Arm & Rijk spel. Het spel helpt om geldkeuzes en geldkrapte bespreekbaar te maken in de klas of bij een jeugdgroep. Dit hebben we eenmaal kunnen begeleiden in 2022 maar veel vaker hebben we professionals gewezen op dit spel.

We noemen de belangrijkste andere netwerkpartners:

Gemeentes, welzijnsinstellingen, JGZ, GGD, basisscholen, parochies, bisdommen, Vincentiusverenigingen, Tranzo, Leergeld Nederland en lokale stichtingen Leergeld, Humanitas, geloofsgemeenschappen van de PKN, wijkorganisaties, IMW's, KBO-Brabant, Present, collega-maatschappelijk activeringsorganisaties, Actioma, Onderweg Tilburg, Ondernemersklankbord branchevereniging voor kleine reisorganisaties, Sterk Huis, enkele religieuze congregaties, politieke partijen, Seniorenraad Tilburg, Sociale Raad Tilburg, Brabantse Uitkeringsgerechtigden Samen(BUS).

Dit jaar verzonden we twee [nieuwsbrieven](#).

Vraagbaak en gesprekspartner

Ook dit jaar waren we weer gesprekspartner voor organisaties en individuele mensen die iets willen betekenen om de samenleving rechtvaardiger en aardiger te maken. Zo dachten we mee met de gemeente Tilburg over actuele zaken, op Campus013 met aandacht voor armoede, bij Budgetmaatjeproject Geldrop rond het scholingsbeleid en de Raad van Advies van ContourdeTwern. We zochten mee naar woorden en mogelijkheden om de missie die men voelt vorm te geven.

Daarnaast werden we gevraagd om mee te denken op casusniveau over bepaalde situaties. Door onze kennis en ervaring voor incidentele vragen kosteloos te delen, moedigen we werkers aan om de moed erin te houden en door te zetten. Het is zeer waardevol dat we dit kunnen doen.

Onderwijs

Het duurde tot medio 2022 voordat de aanvragen vanuit scholen (weer) op gang kwamen. De Coronaperiode heeft daar een stevige invloed op gehad. Maar het urgentiebesef is flink toegenomen op de scholen. Op diverse grote scholen zijn werkgroepen actief geworden, bijvoorbeeld door laptops uit te reiken, menstruatiearmoede aan te pakken en kansengelijkheid te vergroten. We hielpen ze met advies hoe dit vorm te geven, zodat de waardigheid van de gezinnen behouden blijft,

Diaconale ondersteuning en zingeving

We werken vanuit een oude inspiratie aan nieuwe maatschappelijke vraagstukken. Zingevingsvraagstukken komen steeds meer expliciet aan de orde in ons werk en we trekken graag op met mensen die het zingevingaspect van hun activiteiten willen uitdiepen.

Actioma

Maatschappelijk activeringsorganisaties zoals De Vonk inspireren en versterken elkaar om de Sociale Leer te vertalen naar de samenleving van nu. Dat doen we door periodiek overleg met de zusterorganisaties. We leren van elkaars projecten en passen die eventueel in onze eigen regio toe.

Potje van Goed Vertrouwen

Ieder jaar ontvangen we van enkele diaconale werkgroepen bijdragen om snel acute nood bij mensen te lenigen. Dit kan gaan om reisgeld om een ziekenhuis buiten de stad te bezoeken, het kunnen ophalen van medicijnen waarvoor een eigen bijdrage nodig is of de reparatie van een lekke band om het uitzendwerk te kunnen behouden. Omdat De Vonk door sommige mensen, soms eerder gevonden wordt dan de diaconie van een kerk, is dit Potje een handig instrument om zonder vertraging te helpen en indien nodig meteen door te verwijzen naar de reguliere organisaties die structurele problemen kunnen aanpakken.

Coaching

Diverse malen zijn we door geloofsgemeenschappen gevraagd om individuele werkers, pastorale teams of diaconale werkgroepen te coachen om hun werk te doen. Samen zoeken naar inspiratie, kracht en creativiteit maakt dat men daarna weer zelf verder kan. Onze kennis van zowel het sociaal domein als de kerkelijke wereld, beiden met hun eigen taal en mores, maakt dat we hierin een praktische partner kunnen zijn.

Zingevingstraject

Na het ontwikkeltraject in 2021 voor de training [“Wie ben ik nog? Dit ben ik!”](#) zochten we naar een vervolg dat recht deed aan de waardevolle link tussen [geldzorgen en zingeving](#). We hebben intensief en planmatig stil gestaan bij wat we als De Vonk willen uitstralen en aanbieden. De conclusie hieruit vatten we in een basisdocument rond Zingeving. Het was het begin van een interessant proces dat in 2022 resulteerde in:

- Een pilot training Zingeving aan sociaal werkers in het kader van Positieve Gezondheid.
- Twee scholingsbijeenkomsten voor SchuldenVrijMaatjes met aandacht voor Zingeving.
- De opzet van een training voor SchuldenVrijMaatjes.
- Een presentatie voor Present Nederland rond waarden en zingeving.
- Voorbereiding voor de inspiratiedag maatschappelijk activeringswerkers in Nederland waarbij [Andries Baart](#) en [Jale Simsek](#) hun licht lieten schijnen op Waarden en Zingeving.

Een stagiaire Toegepaste Psychologie startte bij de Vonk in september en zal twee trainingen (mede) gaan verzorgen in 2023.

Financiën

De Vonk is een organisatie zonder structurele basisfinanciering. Haar inkomsten verkrijgt ze per opdracht. Dat is ook de voorwaarde waaronder we zijn ondergebracht bij ContourdeTwern. In de omgeving waarin we werken rond het thema Armoede is het niet altijd gemakkelijk ook betaald te krijgen voor hetgeen we doen. Er zijn enkele sponsors die ons armoedeambassadeurschap en activeringswerk ondersteunen, zodat we wat vrije ruimte hebben om ook zonder specifieke opdracht te werken.